

# Війна в Юті та різанина в Маунтін-Медоуз

## Зростання напруги призвело до війни в Юті

Через три роки після того, як перші піонери, святі останніх днів, дійшли до Долини Солоного озера, уряд Сполучених Штатів організував Територію Юта і призначив Бригама Янга бути першим губернатором цієї Території. В середині 1857 року до провідників святих останніх днів дійшли чутки про те, що Федеральний уряд може замінити Бригама Янга новим губернатором Території Юта за підтримки великої кількості федеральних військ. 24 липня 1857 року Президент Бригам Янг святкував з групою святих 10-ту річницю їхнього прибуття в Долину Солоного озера, коли він отримав підтвердження більш ранньої новини, що до Солт-Лейк-Сіті прямує армія.

У попередні роки непорозуміння і неправдива інформація призвели до зростаючої напруженості між святими останніх днів та чиновниками уряду Сполучених Штатів. Святі хотіли, щоб ними керували провідники, яких вони самі обрали, і відмовилися від федеральних призначенців, які не розділяли їхніх цінностей і дехто з яких були нечесні, корумповані та аморальні особи. Деякі федеральні чиновники вважали, що дії та ставлення святих свідчили про те, що вони повстали проти уряду Сполучених Штатів.

Президент Сполучених Штатів Джеймс Б'юкенен прислав до Солт-Лейк-Сіті військо з 2500 осіб для безпечного прибуття нового губернатора до Юти і придушення того, що він вважав повстанням серед святих. Це рішення було прийняте без точної інформації стосовно ситуації в Юті (див. *Історія Церкви у Повнолітні часів, Посібник для студента*, 2-ге видання [Посібник ЦСО, 2003], сс. 396–399).

## Підготовка до захисту Території

У проповідях до святих Президент Янг та інші церковні провідники називали війська, що наближаються, ворогами. Вони боялися, що ці війська можуть вигнати святих з Юти, як їх раніше виганяли з Огайо, Міссурі та Іллінойсу. Президент Янг, який роками просив святих зберігати зерно, нагадав про свої настанови, щоб у святих була їжа, якщо їм потрібно буде рятуватися втечею від військ. Як губернатор Території Юта він також направив територіальну міліцію підготуватися до захисту території.

## Конфлікт з обозом емігрантів

Обоз емігрантів, який прямував на захід з Арканзасу до Каліфорнії, увійшов до Юти, коли святі останніх днів готувалися захищати Територію проти військ Сполучених Штатів, які наближалися. Серед деяких людей із обозу

виникло невдоволення через те, що їм не вдалося купити дуже потрібного їм зерна у святих, яким було наказано зберігати своє зерно. У емігрантів також виник конфлікт зі святими, які не хотіли, щоб велика кількість обозних коней та худоби споживали їстівні й водні ресурси, які потрібні були власним тваринам святих.

Напруження вибухнуло в Сідер-Сіті, останньому поселенні в Юті на шляху до Каліфорнії. Зіткнення сталися між деякими членами обозу і деякими святими останніх днів. Дехто з членів обозу погрожував приєднатися до урядових військ, що йшли проти святих. Хоч капітан обозу і докоряв своїм товаришам за такі погрози, деякі керівники Сідер-Сіті та поселенці почали ставитися до емігрантів як до ворогів. Обоз залишив містечко лише через годину після прибуття туди, однак деякі поселенці та керівники з Сідер-Сіті хотіли наздогнати і покарати чоловіків, які образили їх.

## Зростання конфронтації

Оскільки ці святі не вирішили свій конфлікт з емігрантами у Господній спосіб, ситуація стала набагато більш серйозною. Айзек Хейт, мер міста Сідер-Сіті, майор міліції і президент колу попросили дозвіл у начальника міліції, який жив у сусідньому поселенні Парован, викликати міліцію, щоб протистояти кривдникам з обозу. Начальник міліції, Уільям Дейм, член Церкви, порадив Айзеку Хейту проігнорувати погрози емігрантів. Замість того, щоб дослухатися до цієї поради, Айзек Хейт та інші керівники Сідер-Сіті вирішили переконати деяких місцевих індіанців напасти на обоз і викрасти їхню худобу, щоб у такий спосіб покарати емігрантів. Айзек Хейт попросив Джона Д. Лі, місцевого члена Церкви та майора міліції, очолити цей напад, і обое вони планували перекласти провину за цей вчинок на індіанців.

## Напад на емігрантів

Айзек Хейт представив план нападу на обоз на нараді місцевих керівників Церкви, громади і міліції. Деякі члени ради рішуче не погодились з планом і спитали Хейта, чи радився він з Президентом Бригамом Янгом стосовно цієї справи. Відповівши, що він цього не зробив, Хейт погодився послати посильного, Джеймса Хеслама, до Солт-Лейк-Сіті з листом, в якому пояснювалася ситуація, і з запитанням щодо подальших дій. Однак, оскільки Солт-Лейк-Сіті знаходилося приблизно за 402 км від Сідер-Сіті, посильному знадобилося близько тижня швидкої їзди верхи, щоб доїхати до Солт-Лейк-Сіті і повернутися до Сідер-Сіті з настановами від Президента Янга.

Якраз перед тим, як Айзек Хейт послав свого листа з посильним, Джон Д. Лі і група індіанців напали на табір емігрантів у місці, яке називалося Маунтін-Медоуз. Лі керував нападом, але потаємно, щоб здавалося, що там були лише індіанці. Деякі емігранти були вбиті або поранені, а ті, хто залишився, відбили напад і змусили Лі та індіанців відступити. Емігранти швидко розвернули свої фургони, утворивши щільне коло або загін з обозних возів, щоб захищатися. Протягом п'ятиденної облоги обозу було здійснено ще два напади.

Сталося так, що міліція Сідер-Сіті дізналася про те, що двоє емігрантів-чоловіків вийшли за загін з обозних возів. Міліція поцілила в них і вбила одного. Інший чоловік втік і повідомив обозний табір, що на них нападали також і білі чоловіки. Тих, хто планували напади, тепер було впіймано на обмані. Якби емігрантам дозволили дістатися до Каліфорнії, то розповсюдилася б звістка про те, що за напад на обоз відповідальні святі останніх днів. Змовники боялися, що ця інформація призведе до негативних наслідків для них самих і їхніх людей.

### Різанина в Маунтін-Медоуз

Намагаючись запобігти розповсюдженню звістки про участь святих останніх днів в нападах на обоз, Айзек Хейт, Джон Д. Лі та інші місцеві керівники Церкви та міліції склали план убити решту емігрантів, крім маленьких дітей. Здійснюючи цей план, Джон Д. Лі прийшов до емігрантів і сказав, що міліція захистить їх від подальших нападів, відвівши їх у безпеці до Сідер-Сіті. Коли емігранти йшли у напрямку Сідер-Сіті, міліціонери повернулися і розстріляли їх. Кілька найнятих поселенцями індіанців повибігали зі своїх схованок, щоб приєднатися до нападу. З близько 140 емігрантів, які були учасниками обозу, життя зберегли лише 17 маленьким дітям.

Через два дні після різанини Джеймс Хеслем приїхав у Сідер-Сіті з посланням-відповіддю Президента Янга, де був наказ місцевим провідникам дозволити обозу мирно пройти. "Коли Хейт читав слова Янга, то схлипував як дитина, і міг вимовити лише слова: "Надто пізно, надто пізно" (Richard E. Turley Jr., "The Mountain Meadows Massacre", *Ensign*, Sept. 2007, 20).

### Трагічні наслідки

Наслідками різанини в Маунтін-Медоуз були не лише смерті близько 120 жертв, але й великі страждання дітей, які вижили, та інших родичів жертв. Деякі святі останніх днів забрали до себе дітей емігрантів, які вижили після різанини, і подбали про них. У 1859 році федеральні чиновники взяли опіку над цими дітьми і повернули їх родичам в

Арканзасі. Індіанці-пайюти також зазнали страждань через те, що їх несправедливо звинуватили у цьому злочині.

### Провідники Церкви дізналися про різанину

"Хоч Бригам Янг та інші церковні провідники в Солт-Лейк-Сіті і дізналися про різанину невдовзі після того, як вона відбулася, розуміння того, в якій мірі в ній брали участь поселенці, та жхливі подробиці злочину, розкривалися поступово з плином часу. У 1859 році вони звільнили від своїх покликань президента колу Айзека Хейта та інших видних провідників Церкви в Сідер-Сіті, причетних до різанини. У 1870 році вони відлучили Айзека Хейта і Джона Д. Лі від Церкви.

У 1874 році велика рада присяжних висунула обвинувачення дев'ятьом чоловікам за участь у різанині. Більшість з них зрештою були заарештовані, хоча лише Лі було засуджено і страчено за злочин. Ще один звинувачений чоловік дав свідчення на користь звинувачення [добровільно свідчив і давав показання проти інших підсудних], а інші багато років переховувалися від закону. Інші міліціонери, хто скоїв цю різанину, решту свого життя перебували під гнітом жхливого почуття провини і постійних кошмарів через те, що вони зробили і що бачили" (Richard E. Turley Jr., "The Mountain Meadows Massacre", *Ensign*, Sept. 2007, 20).

### 150-та річниця різанини в Маунтін-Медоуз

Президент Генрі Б. Айрінг, з Першого Президентства, сказав:

"Відповідальність за цю різанину лежить на місцевих провідниках Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів у регіонах поблизу Маунтін-Медоуз, які також займали цивільні і військові посади, і на членах Церкви, які діяли під їх керівництвом. ...

Євангелія Ісуса Христа, якої ми тримаємося, не сприймає холоднокровних вбивств чоловіків, жінок і дітей. Насправді вона захищає мир і прощення. Те, що колись давно вчинили члени Церкви [в Маунтін-Медоуз], є прикладом жхливого відходу від християнських учень і поведінки, яким немає виправдання. ... Безсумнівно, божественне правосуддя необхідним чином покарає людей, відповідальних за різанину. ...

Нехай же Бог Небес, чіїми синами і дочками ми є, благословить нас ушанувати тих, хто тут помер, щоб ми могли виявити одне до одного чисту любов і дух прощення, втіленням яких є Його Єдинонароджений Син" ("150th Anniversary of Mountain Meadows Massacre", Sept. 11, 2007, [mormonnewsroom.org/article/150th-anniversary-of-mountain-meadows-massacre](http://mormonnewsroom.org/article/150th-anniversary-of-mountain-meadows-massacre)).

